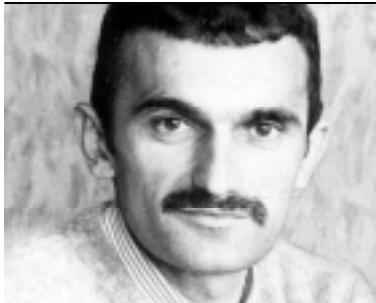

Сяржук Сыс

...Не баюся — душа адшукае
Супакой за нябесным Дняпром...

Залатое съятло

КАМЯНІ

Я расыціў камяні,
Я зьбіраў камяні –
Аддаваў камяні проста так.
Хто трymаў пры сабе,
Хто зьбярог для вайны,
Хто прадаў камяні за мяdzяк.

Грэюць душу цяпер
Камяні шмат каму –
Ці такой я чакаў цеплыні?
Ні дамоў з камянёў,
Ні карысыці ў зіму –
Не гарашь, хоць ты плач, камяні.

У кішэнях людскіх
 Камяні зараз съпяць,
 Ці ляцяць у чужы агарод.
 Я расьціў камяні...
 Каб урэшце аддаць
 І душу, скамяленую ў лёд.

ГЛІНА

Яна мяла няўмела камяк белай гліны,
 Выляпляла нервова нішто абы як,
 I пакуль яе пальцы акрэслілі съпіну –
 Шмат разоў разьбівала няўдзячны камяк.

Дзьве крыбуліны ног,
 лоб амаль дасканалы,
 Рук съцябліны ляпіліся праста на зьдзек,
 Потым дробны каменьчык
 у грудзі ўвагнала,
 Каб кахаць змог гліняны яе чалавек.

Форма ёсьць і такія знаёмныя рысы:
 Ці ня я гэта сам —
 раз паменшаны ў сем?
 Ажываю. Кажу: “Называй мяне Сысам,
 Прывыкай жа цяпер да мяне пакрысе.

Хоць і з гліны, але калі высахну крыху,
 I вясновае сонца падсмаліць бакі –
 Так кахаць цябе стану я, цуда-
 майстрыха,
 Як яшчэ не кахалі твае мужыкі.

Як Пятрарка чароўнай Лауры санеты,
 Буду вершы адзінай табе
 прысьвячаць...”
 Ледзь пачула яна, што стварыла паэта –
 Пачала ліхаманкава гліну зьмінаць.

ДНЯПРО

На выломе Дняпра, што грызе аржаны,
 Зачарсьцьвельы з вякамі абрывісты бохан,
 Грэюць гладкія пузы на сонцы чаўны,
 Як жанчыны з фантазіяў Босха.
 Пазнае тут здалёку рыбак рыбака,
 Разылятаюцца пырскі няхітрай размовы

Пра жыцьцё і аб тым, як схуднела рака,
І, вядома ж яшчэ, пра уловы.

У затоках, дзе шэпчуцца спрэс чараты,
Чаплі хітрыя зьдзіўленна выгнулі шыі...
Пэўна ведама ім, што з глыбінь нераты
Не прыходзяць ніколі пустыя.

Мільгане ў хвалях чайкі адчайнай крыло
І нябёсную пойму узвірыць...
Ёсьць рака і рука, што трymae вясло,
А вясло – гэта шлях да радзімы.

Шмат сплыло,
а яшчэ колькі сыйдзе вады,
Толькі з памяці змыць немагчыма,
Як у жніўні Дняпро накідае заўжды
На сябе апранаху чыліма.

Вось тады я зьбіраю сваіх сябрукоў,
Хто яшчэ помніць вуду, кручок і
падсаку,
Каб на досьвітку шлёгаць
яршоў і бычкоў
Ды глядзець, як паклоны б'е бакен.

ДЗЕЦІ СОНЦА

Ул. Агафонаву

Ад часін Візантыі і Рыма,
Як ёсьць: Будда, Аллах і Хрыстос,
Абтапталі зямлю пілігрымы,
Каб знайсьці залатое съятло.

Анікога ня зблытаеш з імі —
Бронзай чыстай гараць між людзей...
Дзеці Сонца, дзе ваша радзіма,
Рай загублены ў вечнасьці дзе?

Я цалую вачамі пустымі
Гронкі сонечнага сяйва:
Дзе той дом, што ніхто не адніме,
Дзе съятло залатога жніва?
Толькі марна, праходзячы міма,
Нібы ў съне запаветным жыву,
Бачу неба ў барвяністым дыме,
Сонца съцятую галаву...

Пагаджуся — ня хлебам адзіным.
 Калі ж воля — як кволы кнот,
 Я жадаю быць побач з тымі,
 Хто ўзыходзіць на эшафот!..

ПАНЯДЗЕЛАК, 13-га

Слоў ні брыдкіх, ні добрых ня краў,
 На чужыя ня кваліўся мары —
 Хай згараць яны дымам і гарам,
 Дык за што мяне лёс пакараў?
 На хаўтурах ня кідаўся ў пляс,
 З рук ня вырваў у п'яніцы чарку...
 Толькі лёс — то пад дых, то па карку
 Трэсь ды плясь,
 кожны дзень,
 кожны час...

Напляткарылі, што людажэр,
 Што пакрыўдзіў няшчасных сіротак...
 Хто прыдумаў такое, ну хто так?
 Каб ён сотню гадоў не памер!

Вам галовы ня плюшчыў камель,
 Дык на плаху маю не кладзіце.
 Лепш з астрога душу адпусцице
 За апошні пацёрты рубель.

Я яшчэ да астачы ня спрах
 Ад няпраўды, хлусьні і адчаю,
 Мне так хораша, што адчуваю,
 Як балюе адчай у грудзях.

Як за мною штодня сълед у сълед
 Чыкільгае гарбатая доля
 І нясе у дзіравым прыполе
 Невымернае злосыці Тыбет.

Можа стацца, заб'е мяне гром,
 Ці прыкончыць пошасць якая...
 Не баюся — душа адшукае
 Супакой за нябесным Дняпром.

* * *

Не адзіная ты маеш грыф
 “незваротная страта”, —

Шмат гублялася блізкіх людзей
у жыцьцёвым трысыці,
Але першая ты сярод тых,
пераад кім вінаваты,
Што згубіў і ня змог,
і ня здолеў дагэтуль знайсьці.

Можна доўга ўзірацца ў съцяну
і вакна не зауважыць,
Можна біщца ў вакно
і лічыць яго тоўстай съцяной,
Можна праста ня жыць,
альбо жыць і над стратамі княжыць,
Толькі хто ў гэткім княстве
захоча назвацца княжной?

Больш за съмерць ненавіджу
выключную логіку съмерці,
Страта – нібы маленькая съмерць
і такі ж абсалют,
Гэта пляма, якую з душы не адмыць,
не сашкрэбці,
І дарэмна зъдзіраць,
калі сутнасьцю робіцца бруд.

Існаваньне тваё –
выпадковая стрэча малекул,
Рэч магчымая толькі
за межамі сёньняшніх дзён,
Але я адшукаю цябе,
каб на зломе кароткага веку,
Ці магчыма пазыней
зноў падыхаць з табой ва
ўнісон.

Я знайду цябе там,
дзе да болю стэрыльна і бела,
Дзе патрэбы няма
анікому маніць і хітрыць,
Назавуць наша воблака —
Княствам дваіх ашалелых,
Дзе акром нас з табой будуць
толькі багі і вятры.

* * *

Ён ішоў, ды раптам так бясьпечна

Працадзіў скрэзъ зубы: “Ты – ніхто!”
 Ён, звычайны вулічны сустрэчны —
 Чалавек у чорным паліто.

— Небарака, я ж зусім ня цацка,
 Задаволены сабою на ўсе “сто”.
 “Ты – ніхто!” – нібыта я зьнянацку
 трапіў пад імклівае аўто...

* * *

У горадзе змрочным,
 квадратна-кубічным,
 усьцяж паралельным,
 і скрэзъ сіметрычным,
 дзе съціплае сонца
 з-за гмаху зьвісае,
 і промні, як дзіды,
 туман прабіваюць,
 дзе коміны неба
 паранілі дымам,
 дзе пахне мазутам,
 іржой і бензінам, —
 скрэзъ панцыр асфальту,
 праз тоўшчу бетону,
 прабіўся атожылак
 кволы, зялёны.

Ноч над Чачорай

Дзе пяшчотная Чачора
 Да гулякі-Сожа льне,
 Карагоды водзяць зоры
 На рачным халодным дне.

За лясамі дрэмлюць хмары
 І пра вецер бачаць сны,
 Срэбны коціцца дзінарый
 за сівяя курганы.

Там злавесным чорным роем
 Баляць сівята крумкачы,
 Ды над Замкавай гарою
 Сумна ратуша маўчиць.

